

Pöytäkirja
Asianumero: VN/29738/2024
Päivämäärä: 24.1.2025

Lapin hyvinvointialueneuvottelu

Aika: ti 29.10.2024 klo 12–15

Paikka: Helsinki, VM kh Jakovara & Teams

Alueen edustajat paikalla:

Tapani Melaluoto	aluehallituksen puheenjohtaja
Jari Jokela	hyvinvointialuejohtaja
Liisa Niiranen	sosiaalijohtaja
Miia Palo	terveysjohtaja
Mikko Häikiö	kehitysjohtaja
Markus Aarto	pelastusjohtaja
Sirkka-Liisa Olli	strategiajohtaja
Anne Räisänen	talousjohtaja

Puheenjohtajisto paikalla:

Ville-Veikko Ahonen	osastopäällikkö, VM, puheenjohtaja
Kari Hakari	osastopäällikkö, STM, 1. varapuheenjohtaja
Tiina Snellman	strategia- ja ohjausyksikön johtaja, SM, 2. varapuheenjohtaja

Ministeriöiden, THL:n & AVI:n edustajat paikalla:

Antto Korhonen	finanssineuvos, VM, paikalla
Jussi Lind	erityisasiantuntija, STM
Tuulikki Louet-Lehtoniemi	arviointipäällikkö, THL
Johannes Ketola	pelastusylitarkastaja, Itä-Suomen ja Lapin AVI
Hanna-Maija Perttola	projektiassistentti, VM
Essi Taavitsainen	projektiassistentti, VM

Ministeriöiden edustajat etänä:

Riitta Aejmelaeus	budjettineuvos, VM	(klo 15.00 asti)
Timo Ukkola	erityisasiantuntija, VM	
Kirsi Kaikko	johtaja, STM	
Anna Cantell-Forsbom	osastopäällikkö, STM	(klo 12.20 alkaen)
Andreas Blanco Sequeiros	johtaja, STM, osallistui etänä	
Satu Karppanen	neuvotteleva virkamies, STM	(klo 15.01 asti)
Outi Salo	erityisasiantuntija, SM	

1. Tilaisuuden avaus

Puheenjohtaja avasi tilaisuuden klo 12.00.

2. Osallistujien toteaminen, esittäytyminen ja asialistan hyväksyminen

Päätös: Todettiin osallistujat, käytiin lyhyt esittäytyminen ja hyväksyttiin asialista muutoksitta.

3. Yleiskatsaus hyvinvointialueen tilanteesta

3.1. Terveys- ja hyvinvoinnin laitoksen arviointipäällikön puheenvuoro

THL:n arviointipäällikkö kävi läpi Lapin hyvinvointialueen tilannetta. Toimeenpano etenee tilanteeseen nähden rohkeasti, mutta aikataulu on tiukka ja päätöksenteko haasteellista. Palveluvajetta on lasten, nuorten ja perheiden sosiaalihuollon avopalveluissa ja lastensuojelussa. Iäkkäiden sosiaalipalveluissa on peittävyyseroja.

Päätös: Merkittiin tiedoksi THL:n keskeiset huomiot alueen tilanteesta ja käyty keskustelu.

3.2 Aluehallintoviraston pelastustoimen edustajan puheenvuoro

AVI:n pelastusylitarkastaja kävi läpi huomioita alueesta. Asuinrakennusten ja vapaa-ajan asuinrakennusten valvontatoiminta on riittämätöntä onnettomuuksien ehkäisyn palvelutason toteutumisen osalta. Paloturvallisuuden itsearviointia ei alueella tehdä. Pelastustoiminnan palvelutason toteutumisessa on edelleen puutteita toimintavalmiusaikojen osalta.

Päätös: Merkittiin tiedoksi AVI:n keskeiset huomiot alueen tilanteesta ja käyty keskustelu.

4. Hyvinvointialueen muutos- ja uudistusohjelman sekä talouden tilanne

4.1 Hyvinvointialueen edustajien alustus tämän hetken tilanteesta

Alueen edustajat alustivat Lapin hyvinvointialueen yleisestä tilanteesta. Uudistamisen linjat on päätetty talouden sopeuttamiseen liittyen. Monelta osin aiemmat päätökset ovat olleet yleisellä tasolla ja konkretia on puuttunut. Alueella haetaan polkua toimintakatteen vahvistamiseksi ja talouden tasapainottamiseksi. Alue toi esiin, että rahoitukseen sisältyvä siirtymätasaus on Lapille ongelma.

YTA-yhteistyö on ollut vilkasta ja samoin vuoropuhelu alueiden välillä. Muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta YTA-yhteistyöhän liittyvät asiat ovat menneet eteenpäin.

Päätös: Merkittiin tiedoksi hyvinvointialueen yleiskatsaus tilanteesta ja todettiin että alueella oli huomioita siirtymätasauksesta. YTA-neuvotteluissa palataan alueiden välisten kustannusten jakautumisen kysymyksiin erikoissairaanhoidon osalta.

4.2 Aiempien toimenpidesuosituksien seuranta

Lapin hyvinvointialueen edustajat arvioivat syksyn 2023 neuvotteluissa annettujen toimenpidesuosituksien toteutumista. Toimenpiteitä on tehty kaikkien suositusten osalta.

Esimerkiksi alue nosti esiin, että alueella vuodeosastoja on lakkautettu. Vammaisten palveluiden osalta on tehty erillinen suunnitelma palvelurakenteen keventämiseksi. Vuokratyövoimaa on käytetty eniten ikääntyneiden osalta ja sitä on saatu nyt vähennettyä. Tavoite on vähentää myös lääkäreiden osalta vuokratyövoiman käyttöä. Digipalveluita käytetään alueella.

Pelastustoimen palvelutason ylläpitoa haastaa harva-alueen palveluverkko ja alueen pelastustoimeen osoitetut säästöt. Tunnistettiin Lapin alueen matkailun aiheuttamat riskit, mikä ilmenee pelastustoiminnan tehtävämäärien nousuna. Tilanne vaikeuttaa onnettomuuksien määrän vähentämisen ja tulipalojen määrän puolittamisen tavoitteen saavuttamista.

Päätös: Merkittiin tiedoksi käyty keskustelu syksyn 2023 neuvotteluissa annetuista toimenpidesuosituksista. Sovittiin, että STM toimittaa ARA:sta saadun selvityksen Lapin hyvinvointialueelle.

4.3 Muutos- ja uudistusohjelman sekä talouden tilanne

Valtiovarainministeriön edustaja alusti alueen muutos- ja uudistusohjelman sekä talouden tilanteesta. Huolenaiheena on, että suurta osaa muutosohjelman tavoitteista ei ole kohdennettu toimenpiteisiin. Ohjelma on myös täsmentymätön lasten, nuorten ja perheiden palveluiden palveluvajeen osalta.

Alueen edustajat kertoivat, että muutosohjelman tavoitteen kohdentaminen toimenpiteisiin jalostuu talousarviovalmistelun ja toimeenpanopäätösten yhteydessä. Keskusteltiin toiminnallisesta uudistuksesta, joka alueella on edessä. Suurimman integraation tarpeen todettiin olevan lasten, nuorten ja perheiden palveluissa. Alueen mukaan toiminnallista muutosta hankaloittaa sairaaloiden työnjakoon liittyvät kysymykset. Talouden näkökulmasta sairaaloiden entistä tehokkaampaa työnjakoa tarvitaan. Alue toi esiin myös, että alueen säästöt uhkaavat heikentää pelastustoimen palveluita.

Päätös: Merkittiin tiedoksi käyty keskustelu hyvinvointialueen muutos- ja uudistusohjelman sekä alueen palveluiden tilanteesta.

5. Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen erityiskysymykset

5.1. Ministeriöiden omat teemat

STM:n edustaja alusti ministeriön teemasta liittyen ikääntyneiden palvelurakenteeseen ja resursointiin myös toimintakyvyn vahvistamisen näkökulmasta. Iäkkäiden palveluista on tehty kunta- ja palvelukohtaiset suunnitelmat. Kotiin vietävät palvelut ovat keskeisiä, jotta palvelurakennetta voidaan keventää. Välimuotoisissa palveluissa konkretia on vielä kysymysmerkkinä. Väestön voimakkain ikääntyminen on vasta tulossa ja siihen on mahdollista vielä varautua.

SM:n edustaja piti alustuksen ministeriön teemoista ”Pelastustoiminnan toimintavalmiuden haasteet” ja ”Väestönsuojeluun varautumisen suunnittelu ja väestöhälyttimien kunnossapito”. Aluehallintoviraston arvioissa on hyvin kiteytetty toimintavalmiuteen liittyvät haasteet. Alueen sisällä on paljon vaihtelua kyvykkyyksiin liittyen. Alueet ovat kaukana toisistaan, jolloin ratkaisua on hankala löytää toisista asemista. Riittävä henkilöstö on keskeinen lähtökohta palveluiden toteuttamiseksi. Merkittäviä puutteita on edelleen väestönsuojelun varautumisen suunnittelussa väestöhälyttimien kunnossapitoon. Toimimattomat hälyttimet pitäisi korjata. Hyvinvointialue on laatinut erinomaisen selvityksen.

Käytiin läpi SM:n nostamat teemat:

- Hyvinvointialueen pelastustoimen on vahvistettava riskiperustaista toimintavalmiuden suunnittelua ja varmistettava riskeihin ja uhkiin perustuva pelastustoiminnan suorituskyky koko alueella.
- Hyvinvointialueen tulee laatia sodan ajan uhkan riskianalyysi ja väestönsuojeluun tarvittavien tarpeiden kokonaisuus. Lisäksi alueen tulee laatia suunnitelmat, muodostaa väestönsuojeluorganisaatio, tehdä tarvittavat varaukset, kouluttaa henkilöstö sekä harjoitella toimintaa säännöllisesti yhteistyössä muiden viranomaisten, kuntien ja toimijoiden kanssa.

Päätös: Merkittiin tiedoksi alueen tilanne teemoihin liittyen ja aiheesta käyty keskustelu.

5.2. Hyvinvointialueen oma teema

Lapin hyvinvointialueen edustaja piti alustuksen alueen omasta teemasta liittyen sairaalaverkkoa ja erikoissairaanhoidon yhteistyötä koskevan sääntelyn vaikutuksista kustannusten sopeuttamisen edellytyksiin Lapissa. Alueen edustajien mukaan alue joutuu tekemään muutoksia Länsi-Pohjan keskussairaalaan, jotka aiheuttavat lisää kustannuksia verrattuna nykytilanteeseen.

Päätös: Merkittiin tiedoksi hyvinvointialueen nostama teema ja esiin nostamat huolet. Sovittiin, että STM:n ja Lapin hyvinvointialueen kesken järjestetään teemasta erillinen läpikäynti marraskuun loppuun mennessä.

6. Ministeriöiden toimenpidesuosituksset

Puheenjohtaja esitteli ehdotukset ministeriöiden toimenpidesuosituksiksi hyvinvointialueelle.

Päätös: Päätettiin muokata toimenpidesuosituksset seuraavaan muotoon:

- Alueen on täsmennettävä ja konkretisoitava muutosohjelman toimenpiteitä, varmistettava niiden ripeä toimeenpano ja kustannusvaikutusten saavuttaminen talouden tasapainottamiseksi

Seuranta: Muutosohjelman toimenpiteiden toteutuminen ja muutosohjelman kustannusvaikutusten kehitys (tavoite/ennuste/toteuma) puolivuositaisen seurannan perusteella

- Alueen on varmistettava ikääntyneiden palveluiden yhdenvertainen saatavuus ja palvelurakenteen kustannusvaikuttava uudistaminen

Seuranta: Palvelujen saatavuuden lainmukainen seuranta

- Alueen on jatkettava sairaalapalveluiden työnjaon uudistamista vastaamaan henkilöstön riittävyttä sekä palvelutarpeen mukaista palveluiden saatavuutta ja kustannusvaikuttavuutta

Seuranta: Hoitoonpääsy, erikoissairaanhoidon kustannukset

Sisäministeriön syksyllä 2023 antamat alla olevat toimenpidesuosituksset ovat voimassa vuosina 2023–2026.

- Alueen on jatkettava toiminnan uudistamista.
- Onnettomuuksien määrää tulee vähentää tehokkaasti ja tulipalojen määrä tulee puolittaa vuoteen 2030 mennessä. Hyvinvointialueiden tulee onnettomuuksien ehkäisytyössä kiinnittää huomiota laadun ja vaikuttavuuden vahvistamiseen.
- Hyvinvointialueiden tulee parantaa toimintavalmiutta alueella toimintaympäristön riskejä vastaavalle tasolle.
- Hyvinvointialueiden pelastustoimien tulee varmistaa, että väestönsuojeluun varautumiseen kohdennetut resurssit ja osaaminen ovat riittävät ja suuntautuvat lakisääteisten tehtävien toteuttamiseen.
- Hyvinvointialueiden tulee kiinnittää erityistä huomiota pelastuslaitosten työhyvinvointiin ja työturvallisuuteen.

7. Tilaisuuden päätös

Puheenjohtaja päätti tilaisuuden klo 15.09

Ville-Veikko Ahonen
Osastopäällikkö, ylijhtaja
Valtiovarainministeriö

Kari Hakari
Osastopäällikkö
Sosiaali- ja terveysministeriö

Tiina Snellman
Strategia- ja ohjausyksikön johtaja
Sisäministeriö

Jari Jokela
Hyvinvointialuejohtaja
Lapin hyvinvointialue